

TIETEELLISTEN SEURAIN VALTUUSKUNTA

AVOIMEN JA VAHVAN TIEDEYHTEISÖN KEHITTÄJÄ

TOIMINTAKERTOMUS 2019

Vahva vaikuttaja kotona ja ulkomailla

Tieteellisten seurain valtuuskunta vietti vuonna 2019 perustamisensa 120-vuotisjuhla-vuotta. Pyöreä merkkipäivä on aina oivallinen syy katsoa menneeseen tavallista tarkemmin: mistä olemme tulleet, ja miten edistämme vuosikymmenten aikana muotoutuneita tavoitteitamme tässä viime aikoina kovastikin muuttuneessa ja yhä voimallisemmin muuttuvassa maailmassa.

TSV:n toiminnassa pysyvää on ollut ainakin tiedeyhteisön sisäinen vuoropuhelu ja vuorovaikutus tieteestä kiinnostuneen yleisön kanssa. Nämä molemmat ovat osa jäsenseurojen arkea, mutta yhtä lailla keskeisiä yhteisissä ponnistuksissa, kuten Tieteen päivien suuria yleisömääriä vetävissä esitelmä- ja keskustelutilaisuuksissa. Vuosi 2019 oli taas niitä parittomia vuosia, jotka nykyään aloitetaan tällä tiedettä juhlistavalla massatapahtumalla. Tiedeyhteisön sisäisessä vuoropuhelussa keskeistä on tieteidenvälisyys, joka onkin tutkimuksen vahvimmin nousevia trendejä.

Vaikka yksi alkusysäys TSV:n syntyprosessissa oli kotimaisen tieteen edellytyksien turvaaminen, on jäsenseurojen toiminta alusta lähtien ollut myös hyvin kansainvälistä. On vaihdettu julkaisuja ulkomaisten sisarorganisaatioiden kanssa ja osallistuttu eri tieteenalojen kansainvälisten kattojärjestöjen toimintaan. Kuluneena vuonna avoimen tieteen koordinaatio ja Julkaisufoorumiin liittyvä työ on kasvattanut merkittävästi kansainvälistä vaikutavuuttaan. Myös tutkimusetiikan keskeinen julkaisu hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja sen loukkausten käsittelemisestä tavoittaa venäjän- ja kiinankielisillä käännöksillään uusia yhteisöjä.

Tulevaisuuspohtinta käynnistää TSV:n 121. toimintavuoden. Ydinviesti lienee selvä: Tieteen puolesta!

Ulla-Maija Forsberg, TSV:n hallituksen puheenjohtaja

Ulla-Maija Forsberg. Kuva: Laura Kanerva.

Kevätkokouksessa 2019 jäseneksi hyväksytyt uudet seurat

- Anatomici Fenniae r.y.
- Finnish Bone Society r.y.
- Suomen Eurooppa-tutkimuksen seura r.y.
- The International Society for Orthodox Church Music (ISOCM) r.y.
- Viipurin Suomalainen Kirjallisuusseura r.y.

Viestintämme tukee ja edistää tiedeyhteisön yhteistyötä

Tieteellisten seurain valtuuskunta on mukana tieteen julkisuudessa monella tavalla. TSV:n järjestämät tapahtumat, *Tieteessä tapahtuu* -lehti, avoin tiede, eri alustat ja foorumit mahdollistavat tieteellisen tiedon levittämisen ja tiedepoliittisen keskustelun. TSV:n visio on olla avoimen ja vahvan tiedeyhteisön kehittäjä yhdessä jäsenyhteisöjensä kanssa.

TSV:n viestintä arvioitiin keväällä 2018. Tässä arviossa esitettiin viestinnän strategisen otteen vahvistamista ja viestinnän osaamisen kehittämistä. Muita tavoitteita olivat tunnettujen toimintojen ja tuotteiden selkeyttäminen sekä sisäisen yhteistyön vahvistaminen viestinnässä.

Strateginen viestintäsuunnitelma valmistui keväällä 2019. Viestintäsuunnitelman tarkoitus on selkeyttää TSV:n viestintää sisäisesti ja saada kaikki synergiaedut käyttöön. Viestintäsuunnitelma laadittiin työpajojen avulla, joissa merkittävimäksi tehtäväksi nousi tiedeyhteisön yhteistyön tukeminen ja tiedepoliittisen keskustelun edistäminen.

TSV:n tehtävien ja sitä kautta viestinnän monipuolisuus on tunnistettu sekä haasteeksi että eduksi. Viestintä on hajautettua, mutta lisäksi on kokoavaa viestintää, mistä esimerkkinä on TSV:n uusi uutiskirje. Yleisenä pyrkimyksenä on TSV:n maineen vahvistaminen, jotta valtuuskunta nousisi enemmän esiin ja profiloituisi paremmin. Apuna viestinnän tavoitteiden saavuttamisessa on ollut visuaalisen ilmeen kirkastaminen graafisen uudistuksen avulla, talon viestijöiden parempi yhteistyö ja osa-aikaisen viestintä- ja tapahtumakoordinaattorin palkkaaminen.

Vuonna 2019 oli onnistuneet Tieteen päivät Helsingissä ja lisäksi seitsemässä muussa kaupungissa. Uusi tiedeklubi järjestettiin kuusi kertaa Finlandia-talon Café Verandassa. Osana TSV:n 120-vuotisjuhlia järjestettiin tiedevalokuvakilpailu, tehtiin juhlavideo, palkittiin tieteellinen seura ja seura-aktiivi sekä toteutettiin haastekampanja ”Miksi tieteellinen seura?”. Vuosi päättyi Facebookin joulukalenteriin tieteellisistä seuroista. Todellinen menestystarina on Journal.fi-portaali, jossa oli vuoden lopussa noin 80 suomalaista tieteellistä lehteä ja vuosikirjaa. Esimerkiksi *Tieteessä tapahtuu* -lehden artikkeleita ladattiin portaalin kautta noin 185 000 kertaa vuoden 2019 aikana.

Ilari Hetemäki, TSV:n viestintäpäällikkö

TSV:n viestintäpäällikkö Ilari Hetemäki. Kuva: Tiina Kaarela.

TSV:n viestinnän osa-alueet ovat:

- TSV:n palvelut – kohde jäsen seurat
- Asiantuntijatehtävät ja -viestintä – kohde tiedeyhteisö
- Tiedeviestintä suurelle yleisölle – kohde suuri yleisö ja media
- Sisäinen viestintä – kohde työyhteisö

Tieteelliset seurat ovat kotimaisen tiedeyhteisön keskeisiä toimijoita myös tulevaisuudessa

TSV käynnisti syksyllä 2018 yhteistyössä Tampereen yliopiston informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunnan kanssa tutkimuksen **Tieteelliset seurat Suomessa 2018**. Tampereen yliopistosta tutkimuksen tekoon osallistuivat yliopistonlehtori Elina Late ja tutkimusavustaja Laura Korkeamäki. Työn tavoitteena oli saada ajankohtainen kokonaiskuva TSV:n jäsenseuroista, niiden nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Tutkimus valmistui keväällä 2019. Kyselyyn vastasi 115 jäsenseuraa, lisäksi tehtiin seitsemän haastattelua.

Jäsenseuroille tehdystä kysely- ja haastattelututkimuksesta selviää, että seurat eroavat toisistaan suuresti muun muassa jäsenmääriltään ja taloudeltaan. Merkittävä osa seuroista toimii alle 10 000 euron vuosibudjetilla. Seuroja yhdistää toiminnan yhteinen tarkoitus, ketteryys, erilaisten ihmisten kohtaamiset, vapaaehtoisuus ja monipuolinen tieteen tunnetuksi tekemistä edistävä toiminta. Seurat ovat hyvin aktiivisia sekä tiedemaailmassa että yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. Esimerkiksi konferenssien ja seminaarien sekä vertaisarvioitujen tieteellisten lehtien määrät putoaisivat radikaalisti ilman tieteellisiä seuroja – TSV:n jäsenseurat kustantavat yli puolet kaikista suomalaisista tieteen julkaisukanavista.

Ilmeisin kotimaisten tieteellisten seurojen kohtaama haaste on tällä hetkellä avoimeen julkaisemiseen siirtyminen ja sen rahoittaminen. TSV:n jäsenseuroista lähes puolet julkaisee verkossa avointa lehteä, mutta samaan aikaan toinen puoli seuroista on huolissaan jäsenmääriensä laskusta. Valtaosa seuroista tekeekin aktiivista jäsenhankintaa ja etsii toiminnalleen uusia suuntia.

Tulevaisuudessa seurojen toiminnassa vahvistuvat yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja tiedeviestintä, joiden merkitys on jo nyt suuri. Lähes puolet kyselyyn vastanneista jäsenseuroista kertoi yhteiskunnallisen vaikuttamisen lisääntyneen toiminnassaan merkittävästi. Seurojen tiedeviestintä on monimuotoista ja vaikuttavuutta pyritään lisäämään esimerkiksi sosiaalisen median avulla, klubi-illoilla, yleisötapahtumilla ja koulutustarjonnalla.

JÄSENYHTEISÖJEN IDENTITEETIN VAHVISTAMINEN

Jokaisella jäsenyhteisöllä on vahva identiteetti ja niiden toiminta on sekä tunnettua että arvostettua

Seuratoimintaa koskevien ratkaisujen löytämiseksi halutaan lisätä tieteellisten seurojen välistä yhteistyötä. TSV:n koetaan tärkeäksi toimijaksi myös, kun halutaan vahvistaa seurojen asiantuntijuutta sekä yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tutkimus osoittaa, että suomalaiset tieteelliset seurat ovat vahvoja, aktiivisia ja pitkälle eteenpäin katsovia organisaatioita, jotka ovat myös tiedepoliittisesti tärkeitä toimijoita niin nyt kuin myös tulevaisuudessa.

Monipuoliset palvelut vapauttavat tekemään tiedettä

Tieteiden talo on valtuuskunnan jäsenseuroille tärkein ja eniten käytetty palvelu. Jotta talon kokoustiloja voitaisiin modernisoida ja käyttöastetta parantaa etenkin päiväaikaan, TSV on valmistellut jo parin vuoden ajan yhdessä Senaatti-kiinteistöjen kanssa Tieteiden talon peruskorjausta. Valmistelun yhteydessä on selvitetty myös valtuuskunnan toimiston mahdollisuuksia siirtyä talolle ja mahdollisen siirtymisen edellyttämää talon perusparannusta. Alustava hankesuunnitelma, jonka perusteella TSV:n hallitus päättää vuoden 2020 alkupuolella kantansa peruskorjauksesta ja -parannuksesta, valmistui joulukuussa 2019. Vuoden 2019 aikana talolla on jo tehty runsaasti kunto- ja rakenneselvityksiä sekä selvityksissä havaittuja kiireellisiä korjauksia.

TSV:n verkkopalveluita käytti 109 seuraa vuonna 2019. Näistä 41 käytti TSV:n tarjoamaa Drupal tai WordPress -alustaa, johon TSV hoitaa tietoturvapäivitykset keskitetysti. Maksullisia palveluita käytti 93 seuraa. Kotisivujen uudistamisessa tai siirrossa uuteen julkaisujärjestelmään TSV avusti 15 seuraa.

TSV:n tarjoamat, tieteelliseen julkaisemiseen liittyvät palvelut perustuvat TSV:n tehtävään kehittää tieteellisen tiedon välitystä ja julkaisutoimintaa sekä hoitaa tieteellisen kirjallisuuden kansainvälistä vaihtoa.

Tiedekirja, julkaisuvarasto ja Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus huolehtivat TSV:n jäsenseurojen julkaisujen välittämisestä ja vaihtoyhteistyöstä ulkomaisten kumppaneiden kanssa. Tiedekirjaan tulee vuosittain myyntiin n. 250 uutta nimikettä, joita markkinoidaan kirjaluetteloiden, some-markkinoinnin ja Tiedekirjan sekä eri puolella Suomea järjestettävien myyntitapahtumien avulla.

TSV:n jäsenkysely 2019

282 jäsenseuraa vuonna 2018

89 % vastaajista ilmoittaa tavoitteekseen tietyn tieteen- tai tutkimusalan toiminnan edistämisen

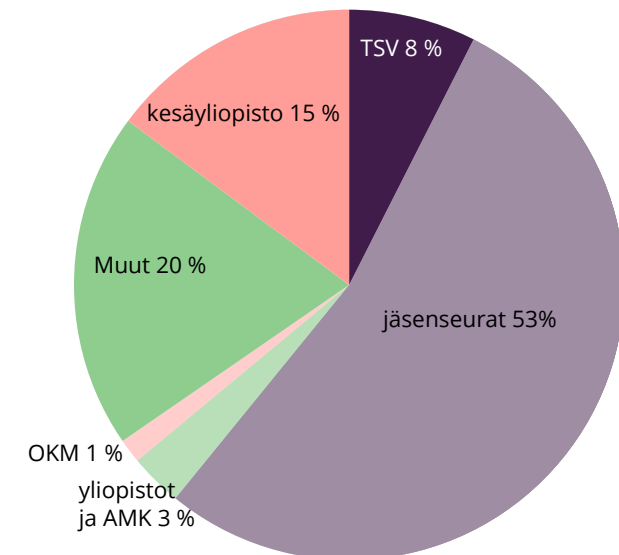
92% vastaajista harjoittaa yhteiskunnallisesti vaikuttavaa toimintaa

70% seurojen toiminnasta tehdään vapaaehtoistyönä

60% huolissaan jäsenmäärän pienenemisestä – 64% tekee aktiivista jäsenhankintaa

Tutkimusta hyödynnetään TSV:n ja TJNK:n Tiedekasvatishankkeessa, jonka yhtenä tavoitteena on laatia toimenpideohjelma tieteellisten seurojen toiminnasta tiedekasvatuksen edistäjinä.

Tieteiden talon käyttö vuonna 2019

Julkaisuvarasto huolehtii 153 jäsenseuran sopimuksiin perustuvaa julkaisujen varastointia, Tiedekirjan postimyynnin pakkauksen ja postituksen, vaihtokeskuksen lähetykset sekä tieteellisten seurojen muuta julkaisupostitusta.

Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus on kehittänyt kotimaisten avointen julkaisujen markkinointia vaihtokumppaneille. Vaihtokeskus jakaa myös LUMI-tietokannan avulla tietoa ulkomaisten painettujen vaihtojulkaisujen verkkoversioista. Vaihtokeskus täytti vuonna 2019 40 vuotta.

Julkaisujen tuotantopalvelut tukevat seurojen julkaisutoimintaa tarjoamalla tieteellisten seurojen toimihenkilöiden (yleensä koulutukseltaan tutkijoiden) avuksi graafisen alan ammatillista osaamista. TSV:ssä tehdään seurojen julkaisuille ulkoasusuunnittelua ja sivunvalmistusta, lisäksi kilpailutamme suunnittelu- ja painotyötä. Vuonna 2019 palvelimme lähes 30 jäsenseuraa heidän erilaisissa julkaisuhankkeissaan. Palvelumme ovat jäsenseuroille maksuttomia.

Hyvät tieteelliset käytännöt lisäävät luottamusta tieteeseen

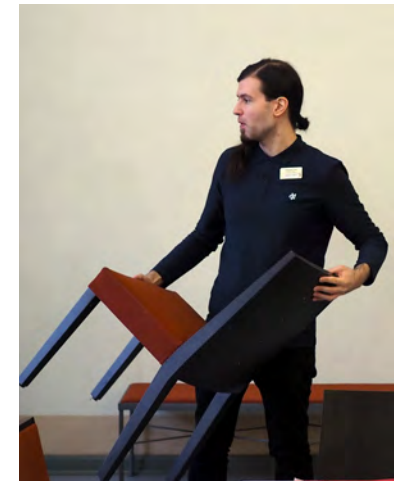
TSV tekee yhteistyötä Tutkimuseettisen neuvottelukunnan kanssa hyvän tieteellisen käytännön edistämiseksi mahdollisimman laajasti tiedeyhteisössä. TSV:n jäsenseuroista viisi on allekirjoittanut **Hyvän tieteellisen käytännön (HTK) ohjeen**. TSV:n hallitus päätti 9.12.2019, että TSV allekirjoittaa HTK-ohjeen ja siten sitoutuu työnantajana ja rahoittajana noudattamaan ohjetta. TSV suosittelee myös jäsenseuroilleen ohjeen allekirjoittamista.

Päätöksentekoa tukevan tiedon laadunarviointi. TSV:n ja valtioneuvoston käynnistämän kokeilun tavoitteena on edistää valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) loppuraporttien laadunarviointia. Kokeilussa pyritään luomaan toimintamalli, jossa tieteellisten seurojen ja tiedeakatemioiden tunnistamat puolueettomat asiantuntijat toteuttavat loppuraporttien laadunarvioinnin.

Tieteellisten seurain asiantuntijaorganisaatiosta ja sen tuottamista palveluista vastaa nelisenkymmentä ammattilaista. Yllä keilaamassa Eija Lappi, joka hoitaa Tiedekirjan markkinointia ja muun muassa tapahtumamyyntiä. Kuva: Tiina Kaarela.

Alexander Hadjikov on seuraväelle tuttu, koska hän vastaa osaltaan siitä, että Tieteiden talolla asiat toimivat. Kuva: Tiina Kaarela.

Kohti avoimen tieteen yhteiskuntaa

Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen koordinaatio perustuu tutkimusyhteisön yhteisen työskentelyn edistämiseen avoimuuden lisäämiseksi. Koordinaatio rakennettiin yhteisöllisyyden, avoimuuden, luotettavuuden ja riippumattomuuden arvojen pohjalta. Tavoitteena oli toiminta, jossa kaikkien asiantuntemus voidaan hyödyntää yhteisten päätösten tekemiseen.

Koordinaation kolme tasoa

Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä koostuu jäsenistä, jotka edustavat oman organisaationsa ylintä johtoa ja päätöksentekijöitä. Vuoden 2019 lopussa ohjausryhmässä oli 16 jäsentä, jotka edustivat korkeakouluja, tutkimuslaitoksia, rahoittajia, kirjastoja, arkistoja ja tutkimuspalveluiden tuottajia. Ohjausryhmän tehtävänä on laatia tutkimusyhteisön kansallinen avoimen tieteen ja tutkimuksen julistus, hyväksyä avoimuutta edistäviä kansallisia linjauksia sekä tukea sitoutumista tieteen ja tutkimuksen avoimuuden edistämiseen. Vuonna 2019 ohjausryhmä kokoontui kuusi kertaa ja puheenjohtajana toimi professori Jaakko Aspara (Hanken).

Avoimen tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaryhmät on koottu itseilmoittautumisen perusteella tutkimusyhteisöstä. Asiantuntijaryhmiä on neljä: tutkimusaineistojen ja menetelmien avoimuus (117 jäsentä), tutkimusjulkaisujen avoimuus (92 jäsentä), oppimisen avoimuus (49 jäsentä) ja toimintakulttuurin avoimuus (65 jäsentä).

Asiantuntijaryhmät tapaavat vähintään neljä kertaa vuodessa. Päätapahtumat ovat avoimen tieteen kevät- ja syyspäivät touko- ja marraskuussa sekä työpajapäivät maalisi- ja syyskuussa. Kevät- ja syyspäivät järjestetään aina yhteistyössä korkeakoulun tai tutkimuslaitoksen kanssa. Asiantuntijaryhmien sihteereinä toimii TSV:n työntekijöitä.

Asiantuntijaryhmät toimivat tutkimusyhteisön kansallisten avoimen tieteen ja tutkimuksen linjausten valmistelevana ryhmänä yhteistyössä ohjausryhmän kanssa. Toisena tärkeänä tehtävänä on tunnistaa oman asiantuntija-alueensa keskeiset kansalliset kehitystarpeet ja perustaa tarvittaessa työryhmiä niiden edistämiseksi sekä viestiä oman asiantuntija-alueensa asioista asiantuntijaryhmän jäsenille sekä laajemmalle tutkimusyhteisölle.

AVOIMEN TIETEEN KANSALLISEN TOIMINTAKULTTUURIN EDISTÄMINEN

**Avoimen tieteen yhteistyön lisääminen
tutkijoiden ja yhteiskunnan parhaaksi.**

Avoimen tieteen ja tutkimuksen työryhmät ovat asiantuntijaryhmien perustamia ja toimivat määräaikaaisesti selkeän tehtävän parissa. Työryhmien tyypillisiä tehtäviä ovat kansallisten suositusten luominen, kansallisten linjausten luonnosteleminen sekä avoimuuden tarpeiden ja tilanteiden kartoittaminen. Työryhmät tekevät usein yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa, muun muassa TUHA-verkoston kanssa. Vuoden 2019 lopussa työryhmiä oli 20 ja kolme työryhmää oli saanut työnsä päätökseen.

Kansalliset ohjaavat dokumentit

Koordinaation tehtävänä on tukea tieteen ja tutkimuksen avoimuutta. Kansallisella tasolla yksi tärkeä työväline on yhteisten kansallisten linjausten ja julistusten laatiminen. Nämä tukevat organisaatioiden omien strategioiden valmistelua ja lisäävät kansallista yhteistyötä avoimuuden edistämiseksi. Koordinaatiossa laaditaan kolmenlaisia ohjeistavia dokumentteja:

- **Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistus:** Kansallinen avoimen tieteen ja tutkimuksen visio, missio sekä keskeiset strategiset päämäärät
- **Avoimen tieteen ja tutkimuksen linjaukset:** Linjaavat yksityiskohtaisesti julistuksessa määriteltyjen päämäärien saavuttamiseen tarvittavat strategiset periaatteet, tavoitteet ja toimintasuunnitelmat
- **Avoimen tieteen ja tutkimuksen suositukset:** Tarkentavat avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksen ja linjausten kohtia ja antavat käytännön tason ohjeistusta organisaatioille ja tutkijoille avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksen ja sitä tukevien linjausten täytäntöönpanosta

Vuonna 2019 avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaation puitteissa laadittiin ja hyväksyttiin:

- Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistus 2020–2025
- Tutkimusjulkaisujen avoin saatavuus. Tutkimusyhteisön kansallinen linjaus ja toimintapohjelma 2020–2025: Lehti- ja konferenssiartikkelien avoimen saatavuuden osalinjaus
- Suositus: Dataviittaus ja tunnisteet: tutkimustuotosten linkittäminen

Yksi TSV:n järjestämistä tunnetuista tapahtumista on Tieteen yö, jonka tapahtumiin tammikuussa osallistui noin 3 000 osallistujaa. Kuva Jari Loisa.

- Suositus: Aineiston avaamisen esteet. Omistajuus ja lisensointi
- Täydentävä ohje: Arkaluonteisia ja luottamuksellisia tietoja sisältävän datan hallinnan suunnittelu

Avoimen tieteen kansainvälinen toiminta

EU:n jäsenmaiden avoimen tieteen koordinaatiokokouksessa 21.10.2019 perustettiin yhteistyöneuvosto **Council for National Open Science Coordination** (CoNOSC). Verkoston ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin TSV:n kehittämispäällikkö Henriikka Mustajoki.

Neuvoston tavoitteena on edistää eri maiden kansallisten koordinaatioiden välistä viestintää ja jakaa niiden kesken tietoa kansallisten koordinaatioiden toimintatavoista ja tuloksista. Esimerkiksi avoimen tieteen linjausten laatimista helpottaa, kun maan kansallinen koordinaatio voi tukeutua muissa maissa tehtyihin linjauksiin ja ottaa niistä mallia.

Avoimen tieteen koordinaation toteutus vaihtelee maiden välillä. Suomalainen avoimen tieteen koordinaatio on eurooppalaisella kentällä erittäin kestäväälle pohjalle rakennettua ja edistyksellistä. Samaan aikaan kansainväliset tavoitteet ovat yhteiset: eurooppalainen tutkittu tieto tulisi saada parhaaseen mahdolliseen käyttöön yhteiskunnassa ja tutkimusyhteisön sisällä.

Avoimen tieteen viestintä numeroina

Uutiskirje: 969 tilaajaa

FB-seuraajia: 1 122

Twitter-seuraajia: 3 509

Vuoden aikana verkkosivulla kävijöitä: 20 012

Yksittäisiä verkkosivuja ladattu vuoden aikana: 107 020

Tapahtumat

Avoimia tapahtumia 19

Osallistujia yhteensä 700 (+300 etänä)

Suurimmat tapahtumat:

RDA Plenary (yhteistyökumppani) 600 osallistujaa

Avoimen tieteen kevätpäivät 150 osallistujaa

Jäsenyhteisöjen avoimen tieteellisen julkaisemisen edistäminen

Avoin tiede ja avoin julkaiseminen olivat vuonna 2019 sekä TSV:n että tiedeyhteisön keskeisiä kehittämiskohteita.

Merkittävin avointa julkaisemista edistävä linjaus oli *Tutkimusjulkaisujen avoin saatavuus – Tutkimusyhteisön kansallinen linjaus ja toimenpideohjelma 2020–2025: Lehti- ja konferenssiartikkelien avoimen saatavuuden osalinjaus*, joka laatimista TSV koordinoi. Linjauksen lisäksi avoimen julkaisemisen asiantuntijaryhmä aloitti työn linjausta tukevien suositusten laatimiseksi.

Julkaisemisen avoimuus oli myös yksi Tieteiden talolla lokakuussa järjestettyjen Tiedejulkaisemisen päivien kolmesta pääteemasta. Päivillä kysyttiin muun muassa, kuinka metatieto ohjaa lukijoita avoimen julkaisun sivuille ja arvioitiin avoimuuden eri asteiden soveltuvuutta erilaisille tiedelehdille.

Tieteellisten julkaisujen vaihtokeskus käynnisti kotimaisten lehtien luokittelutyön, jonka avulla avoimia tiedelehtiä tullaan mainostamaan kohdistetusti vaihtokumppaneille.

Vuoden aikana valmistui tieteellisille lehdille suunnattu ohjeistus vastuullisen datapolitiikan laatimiseksi. Ohjeistus julkaistaan alkuvuodesta 2020 Vastuullisen tieteen julkaisusarjassa.

Avoimuus lisää luottamusta, mutta pienentää tuloja

TSV ylläpitää ja kehittää tiedelehtien avoimen julkaisemisen **Journal.fi**-portaalia. Vuoden lopussa portaalia käytti julkaisemiseen 83 julkaisukanavaa, joista osa julkaisee viiveellä. Vuoden aikana aloitettiin uuden portaalin kehitystyö. Editons.fi -portaali on tarkoitettu avoimesti julkaistavien monografioiden ja kokoomateosten julkaisu- ja toimitusallustaksi ja se avataan vuoden 2020 aikana.

TSV on kehittänyt paitsi omaa Journal.fi-alustaansa, myös portaalin taustalla pyörivää avoimeen lähdekoodiin perustuvaa Open Journal Systems -järjestelmää. Olemme tuottaneet ohjelmakoodin korjauksia, suomentaneet uusimman version ohjetekstejä ja osallistuneet aktiivisesti seuraavan version kehittämistyöhön.

JÄSENYHTEISÖJEN AVOIMEN JULKAISEMISEN KEHITTÄMINEN

Kotimaisen tieteellisen julkaisemisen turvaaminen ja sen resursointi julkaisujen avoimuuden lisääntyessä

TSV:n ja **Directory of Open Access Journals:n** (DOAJ) yhteisen pilotti-projektin tavoitteena on kannustaa Suomessa julkaistavien avointen lehtien indeksointia DOAJ-tietokantaan. Tämä edesauttaa julkaistun tutkimustiedon kansallista ja kansainvälistä näkyvyyttä ja hyödynnettävyyttä. Projekti käynnistettiin 2019 ja se jatkuu kevään 2020 ajan.

Keväällä julkistettu **Monikielisen tiedeviestinnän Helsinki** -aloite edistää kansallisten kielten asemaa tieteellisessä viestinnässä, jotta laadukas tutkimustieto olisi kansalaisille ja päätöksentekijöille saavutettavaa. Monikielinen tiedeviestintä edellyttää kotimaisilla kielillä julkaisevien lehtien ja kirjakustantajien laadukasta kansallista infrastruktuuria, josta Suomessa vastaavat suurelta osin voittoa tavoittelemattomat tieteelliset seurat. Avoimen tieteen kannalta on elintärkeää turvata seurojen ja muiden kansallisten tiedekustantajien hallittu siirtyminen avoimeen julkaisemiseen. Myös tutkimuksen rahoitus- ja arviointijärjestelmien on kannustettava tutkijoita ja organisaatioita monikieliseen tiedeviestintään.

Keväällä 2019 julkaistu jäsenseuraselvitys kertoi, että jäsenseuroilla on tahtoa siirtyä avoimeen julkaisemiseen, mutta siirtymiseen liittyvä riski jäsenmäärän ja -maksujen tipumisesta pidättelee useita seuroja.

Tiedejulkaisemisen päville osallistui paikan päällä noin 120 henkilöä. Juhlasalin sessioita saattoi seurata myös suoratoistona netin kautta.

TSV:n vertaisarviointitunnusta käyttää yhteensä 203 kotimaista julkaisusarjaa ja kirjakustantajaa

DOAJ:n ja TSV:n pilotti-projektissa tunnistettiin noin 130 avointa kotimaista lehteä, jotka eivät vielä ole indeksoitu DOAJ-rekisterissä.

Monikielisen tiedeviestinnän Helsinki-aloitteen on allekirjoittanut 700 yksityishenkilöä ja organisaatiota yli 60 maasta.

TSV:n ylläpitää myös jäsenseurojensa tietoinfrastruktuuria. Tässä tuhotaan asiallisesti vanhaa kovalevyä. Kuva Jari Loisa.

Tiedettä kaikille

TSV haluaa laajentaa kansalaisille suunnattujen tapahtumiensa ja palveluidensa yleisöpohjaa. Jotta tavoitteen toteutumista voitaisiin strategiakauden aikana seurata ja sen päätyttyä arvioida, yhdenmukaistimme kävijä- ja asiakaskyselypohjamme vuonna 2019. Samaa pohjaa käytetään jatkossa kaikkien kansalaisille suunnattujen tapahtumien ja palveluiden käyttäjille suunnattujen kyselyjen runkona. Vuonna 2019 kyselyillä kerättiin tietoja Tieteen päivien, tiedeklubien ja Tiedekirjan kävijöistä. Vuonna 2020 kartoitustyötä jatketaan. Tulokset kootaan yhteen ja niitä verrataan strategiakauden lopulla kerättäviin vastaavien kyselyiden tuloksiin.

TSV:n viestintäyksikkö järjesti vuonna 2019 kymmenen suurelle yleisölle suunnattua tiedetapahtumaa. Vuoden suurin tapahtuma oli tammikuussa Helsingin yliopiston pää-rakennuksella järjestetty viisipäiväinen **Tieteen päivät**, jonka teemana oli ”Rohkeus – Mod”. Helsingin Tieteen päivien jälkeen tapahtuman ohjelmaa kuultiin vielä seitsemällä eri paikkakunnalla: Tampereella, Oulussa, Mikkelissä, Joensuussa, Kuopiossa, Rovaniemellä ja Turussa.

Kansalaisille suunnattujen tapahtumien yleisöpohjan laajentamiseksi TSV on aloittanut uuden **tiedeklubisarjan** sekä kartoittanut uusia toimijoita vakiintuneiden tapahtumien sa yhteistyökumppaneiksi. Tiedeklubeja järjestettiin vuoden 2019 aikana kuusi. Finlandia-talon Café Verandassa pidettyjen klubien keskustelut äänitettiin livepodcasteiksi, joita on kuunneltu satoja kertoja.

Tieteen päiville ja Tieteiden yöhön on vuoden 2019 aikana löydetty lukuisia uusia yhteistyötahoja, jotka ovat tuoneet mukanaan muun muassa monikielistä ohjelmasisältöä sekä uusia verkostoja.

KANSALAISILLE SUUNNATTUJEN TAPAHTUMIEN JA PALVELUIDEN YLEISÖPOHJAN LAAJENTAMINEN

TSV:n tapahtumiin osallistuvat ja sen palveluita käyttävät monipuolisesti eri-ikäiset, eri sukupuolia olevat ja koulutustaustaltaan erilaiset henkilöt

Tiedekirjan tapahtumat

Tiedekirjan tapahtumatuotantoa on kehitetty yhdessä aktiivisten seurojen kanssa. Autamme jäsenseuroja järjestämään tiedekirjatapahtumia. Tiedekirja on panostanut suuresti muun muassa Helsingin kirjamesujen nelipäiväiseen keskusteluohjelmaan omalla osastolla.

Myymälässä järjestettiin 12 tapahtumaa, joista Tieteiden yö ja Taiteiden yö houkuttelivat eniten yleisöä. Vuoden aikana myymälän tapahtumiin osallistui yhteensä 971 ihmistä. Lisäksi Tiedekirja osallistui 12 kirjatapahtumaan eri puolilla Suomea.

Suomen kokoavin tiedelehti

Tieteessä tapahtuu -lehti on foorumi ajankohtaisille ja yleistajuisille tiedeartikkeleille sekä keskustelulle tieteestä ja tiedepoliitikasta. Se kokoaa yhteen eri tieteenalat: lehdessä julkaistaan yleistajuisia tiedeartikkeleita, katsauksia, tiedepoliittista keskustelua, kolumneja ja tiede- ja tietokirjojen arvosteluja. Lehteä on julkaistu vuodesta 1983 lähtien ja se on tilaajilleen ilmainen. Lehti on vapaasti luettavissa myös Journal.fi-palvelussa.

Tieteessä tapahtuu -lehden verkkoversion viisi suosituinta artikkelia vuonna 2019:

1. Anna-Elena Pääkkölä: "Akateeminen kiusaaminen ja toksinen akateeminen kulttuuri" (4/2019)
2. Ilkka Niiniluoto: "Kuka hukkasi totuuden?" (2/2019)
3. Maria Mäkelä: "Totuuksia ja politiikkaa tarinallistuvassa mediaympäristössä" (3/2019)
4. Esa Väliaverron: "Tieteen vapauden ja tutkijan sananvapauden ongelmat yhä näkyvämpiä" (4/2019)
5. Maarit Laihon: "Hiljennetty tieto syrjinnän rakenteiden vankina" (6/2019)

Tiedekirjan myymälän kävijätilastot

2017: 7199
2018: 7100
2019: 7190

Tiedekirjan tapahtumien kävijämääriä

Tieteen päivät Helsingin yliopiston päärakennuksella 9.–13.1.2019: 7 800 kävijää

Tiedettä kaupungissa Basson pop-up-tilassa 9.–10.1.2019: 100 kävijää

Tieteiden yö Kruununhaassa 10.1.2019: 3 200 kävijää

Tiedeklubisarja Finlandia-talon Café Verandassa 21.3., 25.4., 23.5., 19.9., 31.10. ja 28.11.: yhteensä n. 300 kävijää

Tiedetori Helsingin Kirjamesuilla 24.–25.10.2019: 4 000 kävijää

Tieteessä tapahtuu -lehti vuonna 2019

6 numeroa, painos 7 200

verkkosivujen kävijät kuukaudessa 7 900

Facebook-sivun tykkääjät 1 670

artikkelien lataukset (Journal.fi) 185 000

kirjoittajia 125, joista naisoletettuja 38 %

kirja-arvioita 42

1. Nukketeatterinäytelmä Roska-aarre Tieteiden päivillä, Nukketeatteri Sampo, kirjoittanut Paula Havaste.

2. Palkittuja Avoimen tieteen syyspäivillä.

3. Tiedealokuvakilpailun voittaja Max Söderholm Tieteiden talolla. Kuva: Laura Kanerva.

4. Tiedetori Helsingin Kirjamesuilla

5. Tiedekirja Helsingin Kirjamesuilla (vas. Tommi Tenkanen, oik. Tuukka Perhoniemi) Kuvat: Jari Loisa.

Yhteistyön mahdollistaja

Tieteellisten seurain valtuuskunnan, Julkaisufoorumin, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja Tutkimuseettisen neuvottelukunnan yhteisenä tavoitteena on edistää tiedeyhteisön tiedepoliittista vaikuttavuutta yhteiskunnassa ja päätöksenteossa. Yhteistyön perustana on vuonna 2019 laadittu toimenpideohjelma, jonka teemana on vastuullinen tiede ja aihealueina tutkimusetiikka, tiedeviestintä, tutkitun tiedon avoimuus ja arvioinnin prosessit sekä näitä edistävät ohjaavat käytännöt. Ohjelman tavoitteena on tuottaa ja jakaa entistä paremmin tietoa hyvistä tieteellisistä käytännöistä, tiedeviestinnästä ja avoimista ja vastuullisista toimintatavoista tutkimusprosessin eri vaiheissa. Lisäksi tavoitteena on lisätä TSV:n, JUFO:n ja neuvottelukuntien välistä yhteistyötä, synergiaetuja ja ymmärrystä roolistaan vastuullisen tieteen edistäjänä.

Vastuullinen tiede

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa **Vastuullinen tiede** -hanketta toteuttavat Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta (TJNK) ja Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). Vastuullinen tiede -hanke lisää tieteen ja tutkimuksen parissa työskentelevien taitotietoa hyvistä tieteellisistä käytännöistä, tutkimusetiikasta ja tiedeviestinnästä avoimen tieteen aikakaudella.

Vuonna 2019 hankkeessa toteutettiin tutkimusetiikan ja tiedejulkaisemisen työpajoja sekä muita asiantuntija- ja yleisötapahtumia yhteistyössä tieteen ja tiedeviestinnän toimijoiden kanssa. TJNK:n ja TENKin suosituksia ja ohjeita jalkautettiin vierailuluennoilla korkeakouluihin. Hankkeen monikielinen asiantuntija-artikkeleista koostuva sivusto vahvisti rooliaan yleistajuisena tutkimusetiikan ja tiedeviestinnän tietopankkina Suomessa.

Vastuullinen tiede -teema yhdisti Tieteellisten seurain valtuuskunnan yhteydessä toimivien tieteen asiantuntijaelinten viestintää. Yhteisestä verkko-osoitteesta **vastuullinentiede.fi** löytää jatkossa avoimen tieteen koordinaation, Julkaisufoorumin, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan, Tutkimuseettisen neuvottelukunnan, vastuullisen tieteen artikkelituotannon sekä yhteiset ajankohtaiset uutiset ja tapahtumat keskitetysti.

TIEDEPOLIITTINEN VAIKUTTAVUUS YHTEISKUNNASSA JA PÄÄTÖKSENTEOSSA

Tavoitteena on tuottaa ja jakaa entistä paremmin tietoa hyvistä tieteellisistä käytännöistä, tiedeviestinnästä ja avoimista ja vastuullisista toimintatavoista tutkimusprosessin eri vaiheissa

Vastuullisen tieteen julkaisusarja

TSV ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta (TJNK) perustivat vuonna 2019 uuden Vastuullisen tieteen julkaisusarjan, jossa julkaistaan julistuksia, linjauksia, selvityksiä, suosituksia ja muita asiakirjoja, jotka liittyvät tieteen ja tutkimuksen avoimuuteen, vastuullisuuteen, saavutettavuuteen, tiedeviestintään sekä tieteen ja yhteiskunnan väliseen vuorovaikutukseen. Kaikki avoimen tieteen koordinaatiossa laaditut julistukset, linjaukset sekä suositukset julkaistaan **Vastuullisen tieteen julkaisusarjassa** (ISSN 2670-062X).

Julkaisusarjan toimituskuntaan (2019–2021) kuuluvat pääsihteeri Reetta Kettunen, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta; kehittämispäällikkö Henriikka Mustajoki, Tieteellisten seurain valtuuskunta; julkaisupäällikkö Sami Syrjämäki, Tieteellisten seurain valtuuskunta; Susanna Nykyri, päällikkö, avoimen tieteen palvelut, Tampereen yliopisto sekä ohjelmajohtaja Tuukka Tammi, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Vastuullinen tutkijanarviointi

Tutkijan ja tutkimuksen arviointi on oleellinen osa tutkimusyhteisön toiminnan kehittämistä avoimempaan suuntaan. TSV kokosi laaja-alaisen työryhmän syksyllä 2018 pohdimaan kansallisen suosituksen laatimista vastuullisen tutkijanarvioinnin kannustamiseksi. Työryhmä laati luonnoksen, joka lähetettiin avoimelle kommentointikierrokselle keväällä 2019. Lopullinen suositus valmistui lokakuussa 2019 otsikolla **Vastuullisen tutkijanarvioinnin suositus**.

Vastuullisen tutkijanarvioinnin suositus keskittyy neljään arvioinnin vastuullisuutta edistävään osa-alueeseen:

- Arviointiprosessin rakentaminen
- Tutkimuksen arviointi
- Tutkijan tehtävien monimuotoisuus
- Tutkija arvioinnin osallisena

TSV rakentaa vastuullista tiedettä

TSV:n, JUFO:n ja TJNK:n valmisteleman monikielisen tiedeviestinnän Helsinki-aloitteen allekirjoitti 31.12.2019 mennessä 604 henkilöä ja 96 organisaatiota yli 60 maasta

TSV ja TJNK käynnistivät yhteisen Tiedekasvatus-hankkeen mm. tukemaan tieteellisiä seuroja tiedekasvatustoiminnassa

TSV:n hallitus päätti allekirjoittaa TENK:n laatiman hyvän tieteellisen käytännön ohjeen (HTK-ohje)

TSV:n asettama työryhmä laati tutkimusyhteisön kansallisen suosituksen tutkijan vastuulliseen arviointiin

TSV, JUFO ja neuvottelukunnat käynnistivät vastuullisen tieteen viestintäyhteistyön ja seurantainstrumentin suunnittelun

Suosituksen tavoitteena on kannustaa kaikkia arviointiprosessiin osallistuvia pohtimaan, millaista tutkimusyhteisöä arvioinnilla halutaan kehittää ja miten haluttuun lopputulokseen päästään mahdollisimman vastuullisesti. Tutkijanarvioinnin vastuullisuudessa on runsaasti tilanne- ja tutkimusalasidonnaisuuksia. Suosituksessa keskitytäänkin ohjeistamaan kaikkia osallisia pohtimaan tutkijanarviointiin vaikuttavia tekijöitä ja toteuttamaan oma osuutensa vastuullisuuden toteutumiseksi.

Myös **Julkaisufoorumi-luokituksen käyttöohje**, jonka Julkaisufoorumin ohjausryhmä päivitti vuonna 2019, edistää tieteenaloittaisten asiantuntijapaneelien toteuttaman tieteellisten julkaisukanavien tasoluokituksen vastuullista käyttöä tutkimuksen ja tutkijan arvioinnissa. TUHA-verkoston perustama työryhmä, johon myös TSV on osallistunut, on tuottanut kansallisen Vastuullisen julkaisumetriikan suosituksen, joka tukee muuta arviointiin liittyvää työtä.

Toimittaja Juha Roiha (YLE) ja filosofi Maija-Riitta Ollila Tiedeteorilla Helsingin Kirjamessuilla. Kuva: Jari Loisa.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on opetus- ja kulttuuriministeriön asettama asiantuntijaelin, joka edistää hyvää tieteellistä käytäntöä, ennaltaehkäisee tutkimusvilppiä sekä edistää tutkimuseettikkoa koskevaa keskustelua ja tiedotusta.

Neuvottelukunnan toimikausi vaihtui vuoden 2019 aikana. TENKin päättyneellä toimikaudella 1.2.2016 – 31.1.2019 puheenjohtajana toimi kansleri emerita Krista Varantola Tampereen yliopistosta ja varapuheenjohtajana yliopistonlehtori Pekka Louhiala Helsingin yliopistosta. Ministeriö asetti uuden neuvottelukunnan toimikaudelle 1.2.2019 – 31.1.2022. TENKin puheenjohtajana toimii nyt dekaani Riitta Keiski Oulun yliopistosta ja varapuheenjohtajana professori Erika Löfström Helsingin yliopistosta. Neuvottelukunnassa on yhteensä kymmenen jäsentä.

TENK antoi lausuntoja hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyihin liittyneistä tutkimuksista sekä seurasi tutkimusvilppiepäilyjen käsittelyä korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa. Erityisen huomion kohteena olivat YAMK-opinnäytteet.

Etiikan päivä -seminaari järjestettiin 13.3.2019 Tieteiden talolla Helsingissä. Seminaarin aiheena oli eettinen ennakoarviointi muutoksessa. TENK järjestää Etiikan päivän yhteistyössä kansallisten eettisten neuvottelukuntien kanssa.

”Tutkimuseettikan barometri 2018”, ensimmäinen kansallinen selvitys tutkimuseettisistä ongelmakohdista Suomessa, julkistettiin 7.5.2019. Tutkimuseettikan barometri toteutettiin TENKin ja Vaasan yliopiston yhteistyönä.

TENK uudisti ohjeistuksen ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisistä periaatteista ja ihmistieteiden eettisestä ennakoarvioinnista. Uudessa ohjeessa otetaan huomioon muuttunut tietosuojalainsäädäntö. Samalla ohjeen soveltamisalaa laajennettiin ja arviointiohjeita täsmennettiin. Uusi ohje astui voimaan 1.10.2019 siihen sitoutuneissa tutkimusorganisaatioissa.

TENKin työssä korostuivat erilaiset kansalliset ja kansainväliset asiantuntijatehtävät ja verkostoituminen tutkimuseettisen toimintakulttuurin parantamiseksi. Pääsihteeri Sanna Kaisa Spoof toimii European Network of Research Integrity Offices ENRIOn puheenjohta-

jana kaudella 2018–2021. Vuonna 2019 ENRIO päätti ensimmäisen eurooppalaisen tutkimuseetiikan kongressin järjestämisestä. ENRIO 2020 -kongressi järjestetään Helsingissä ja Espoossa lokakuussa 2020.

TENK toteuttaa opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa Vastuullinen tiede -hanketta yhdessä Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan (TJNK) kanssa. Lisätietoja kohdassa Vastuullinen tiede.

Yhteistyössä Vastuullinen tiede -hankkeen kanssa TENK perusti vuonna 2019 Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja -sarjan. Sarjassa julkaistiin TENKin **Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen** Suomessa -ohjeen kiinan-, venäjän- ja espanjankieliset laitokset sekä kolme muuta julkaisua:

Ari Salminen ja Lotta Pitkänen: **Tutkimusyhteisöissä kaikki hyvin? Tutkimuseetiikan barometri** 2018 (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 1/2019)

A Practical Model of the Self-Regulation of Academic Integrity: A Chinese-English Edition of the Code of Conduct for Research Integrity in Finland (Publications of the Finnish National Board on Research Integrity TENK 2/2019)

Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019 (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019) – suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi

A Practical Model of the Self-Regulation of Academic Integrity: A Russian-English Edition of the Code of Conduct for Research Integrity in Finland (Publications of the Finnish National Board on Research Integrity TENK 4/2019)

Un modelo práctico de autorregulación en la deontología académica: edición en español del código finlandés de buenas prácticas en la investigación (Publications of the Finnish National Board on Research Integrity TENK 5/2019)

Tieteellisten julkaisujen tekijyydestä sopiminen. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan suositukset 2018 (2. uudistettu painos, Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 6/2019) – suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi

TENKin sihteeristö työskentelee TSV:n yhteydessä. Pääsihteerinä toimii dosentti, FT Sanna-Kaisa Spooft ja asiantuntijana TaT Iina Kohonen. Osa-aikaisina työskentelevät suunnittelija FM Terhi Tarkiainen ja toimistosihteerinä KTK Kaisu Reiss. Kansainvälisten asioiden koordinaattorina ja ENRIO:n sihteerinä toimi 4.3.2019 lähtien VTM Kalle Videnoja.

TENKin ja TJNK:n yhteisessä Vastuullinen tiede -hankkeessa työskenteli osa-aikaisena verkkotoimittajana FM Maija Lähteenmäki ja koordinaattorina FT Anni Sairio. 1.9.2019 lähtien Sairio työskenteli osa-aikaisena koordinaattorina ja ENRIO 2020 -kongressin konferenssihoitajana.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan yksityiskohtaisempi toimintakertomus julkaistaan neuvottelukunnan omilla verkkosivuilla: tenk.fi.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta (TJNK) on opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelin, joka seuraa tieteen, taiteen ja tekniikan eri alojen saavutuksia Suomessa ja ulkomailla sekä muun kansallisen ja kansainvälisen tiedon kehitystä. Neuvottelukunta on tiedonjulkistamisen kenttää koordinoiva ja tiedonjulkistamista edistävä tiedehallinnon toimija. Neuvottelukunnan vaikutus tiedepoliittisena asiantuntijaelimenä ulottuu ministeriön ja tieteen organisaatioiden tavoitteisiin ja toimintaan.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta edistää tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutusta ja tutkimuksen yhteiskuntavastuuta. Tiedeviestinnän tukeminen lisää tutkimuksen avoimuutta, tietokulttuurin saavutettavuutta ja kansalaisten luottamusta ja osallisuutta tieteseen ja tutkimukseen.

Toimikaudella 1.6.2018 – 31.5.2021 puheenjohtajana toimii vastaava suunnittelija Katja Bargum ja varapuheenjohtajana johtaja Leena Suurpää. Neuvottelukunnan muut jäsenet edustavat laajasti suomalaista tieteen, taiteen ja tiedonvälityksen kenttää.

TJNK:n toimisto sijaitsee Tieteellisten seurain valtuuskunnan yhteydessä. Pääsihteerinä toimii Reetta Kettunen. Toimistossa työskentelevät lisäksi osa-aikaisina suunnittelija Terhi Tarkiainen ja toimistosihteeriksi Kaisu Reiss. Vastuullinen tiede -hankkeen koordinaattorina toimi Anni Sairio (osa-aikaisena 1.9.2019 alkaen) ja osa-aikaisena verkkotoimittajana Maija Lähteenmäki. Tiedekasvatus-hankkeen suunnittelijana toimi Sara Takala (15.4.2019 alkaen).

Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnot myönnetään tieteellisen, taiteellisen ja teknologisen tiedonvälityksen alalla tehdystä merkittävästä tiedonjulkistamistyöstä, joka on lisännyt kansalaisten tietämystä ja antanut virikkeitä yhteiskunnalliselle keskustelulle. Valtiovallan osoittamalla tunnustuksella on erityinen merkitys ja asema suomalaisten tiedonvälityksen palkintojen joukossa.

Palkinnot myöntää opetus- ja kulttuuriministeriö tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan esityksestä. Palkintoesityksen tekijänä neuvottelukunta on riippumaton, eri alojen tunnustetuista asiantuntijoista koostuva taho, mikä lisää palkinnon arvostusta.

Tiedonjulkistamisen apurahat myönnetään yksityisille henkilöille tai työryhmien jäsenille (ei yhteisöille tai yhdistyksille) tiedonjulkistamista palvelevan työsuunnitelman toteuttamiseen lähinnä luovan työn korvauksina. Myönnetyllä avustuksella tuetaan monipuolista, monikanavaista ja uudistuvaa tietokirjoittamista ja tiedonjulkistamista. Neuvottelukunta jakoi vuonna 2019 yhteensä 400 000 euroa tiedonjulkistamista eri medioissa edistäviin hankkeisiin. Neuvottelukunta käsitteli 400 hakemusta, joista 61 sai rahoituksen.

Neuvottelukunta toteuttaa opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa Vastuullinen tiede -hanketta yhdessä Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) kanssa. Lisätietoja kohdassa Vastuullinen tiede.

Tutkijoiden sananvapauden tukemiseksi TJNK kerää tietoa tutkijoiden saamasta palautteesta silloin kun he esiintyvät asiantuntijoina julkisuudessa. Yhteenvetoraportti vuosina 2015, 2017 ja 2019 toteutetuista kyselyistä julkaistaan vuonna 2020.

Häiritsevä palaute -sivusto julkaistiin 23.5.2019. Sivusto tarjoaa apua työhön liittyvän kuormittavan palautteen käsittelyyn ja ennaltaehkäisyyn. Sivuston on tuottanut Osuuskunta Mediakollektiivi ja STTK:n ja Akavan koulutusorganisaatio TJS Opintokeskus. Hanketta on rahoittanut Työsuojelurahasto. Yhteistyökumppaneita ovat Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja Tutkimuseettinen neuvottelukunnan Vastuullinen tiede -hanke sekä Opettajien ammattijärjestö OAJ, Tieteentekijöiden Liitto, Sosiaalialan ammattijärjestö Talentia ja KT Kuntatyönantajat. Sivusto on sijoitettu TSV:n palvelimelle.

Suosituksat ja toimenpideohjelma laaditaan yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Vuonna 2019 järjestettiin kaksi yhteiskehittämisen työpajaa. Hanke toteutti myös kyselyn, jolla kerättiin tietoja Suomessa järjestettävistä tiedetapahtumista.

TJNK järjesti vuonna 2019 lukuisia seminaareja, keskustelutilaisuuksia ja muita tapahtumia, jotka käsittelevät tiedonjulkistamiseen liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä. Tapahtumat toteutettiin pääasiallisesti yhteistyössä strategisten kumppanien kanssa.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan yksityiskohtainen toimintakertomus on julkaistu neuvottelukunnan omilla verkkosivuilla: www.tjnk.fi.